

Interne enquête inwonersparticipatie

In november 2023 hebben we een online enquête uitgezet onder medewerkers van de gemeente Brummen. Dit vormde onderdeel van de herziening van het participatiebeleid. Medewerkers werd gevraagd aan de enquête deel te nemen indien zij persoonlijke ervaring hebben (of in de huidige functie nog gaan krijgen) met participatie. 49 medewerkers hebben hun medewerking hieraan verleend. De meesten van hen hebben ervaring met participatie.

Het doel van de enquête was om te achterhalen:

- Hoe medewerkers denken over het belang van participatie
- Waar ze tegenaan lopen als ze participatieprocessen opzetten en/of uitvoeren
- Wat hen zou helpen om dit beter te kunnen doen.

Het belang van inwonersparticipatie

Veruit de meeste medewerkers die de enquête invulden vinden inwonersparticipatie van belang voor het werk van de gemeente.

Inwonersparticipatie is essentieel voor ons werk als gemeente?

● Sterk mee eens	14
● Eens	24
● Mee eens nog oneens	8
● Oneens	1
● Sterk oneens	2

Ervaring met inwonersparticipatie

Meer dan de helft van de respondenten heeft recente ervaring met inwonerparticipatie. Daarbij gaat het om heel diverse vormen van participatie. Zoals inwonerbijeenkomsten, langs de deuren gaan, het online panel Brummen Spreekt, inloopavonden en/of de MAR om advies vragen.

Heb je in de afgelopen 3 jaar inwoners wel eens betrokken bij je werkzaamheden?

● Ja	27
● Nee	22

Gevraagd naar de belangrijkste lessen die medewerkers hebben geleerd van hun ervaringen met inwonersparticipatie, zijn er uiteenlopende antwoorden. We vatten de meest genoemde hieronder samen:

- Vooraf betrekken van inwoners is goed en waardevol, maar verwachtingsmanagement is wel van belang. Geef vooraf duidelijk aan waar de participatieruimte zit en hoe groot die is, waar mensen wel en niet over kunnen meedenken en wat er met de inbreng van mensen gedaan gaat worden. Als er geen ruimte is om te participeren, noem het dan geen participatie. Zorg altijd voor terugkoppeling naar inwoners: laat zien wat je hebt gedaan met hun input en leg uit wat je niet hebt kunnen doen. Weet dat je het nooit voor iedereen goed kan doen, maar blijf altijd communiceren.
- Er is een grote groep die zich niet laat horen; daar moet je rekening mee houden. Omdat we met een kleine gemeenschap te maken hebben zie je vaak dezelfde gezichten en hoor je vaak dezelfde meningen. Soms drukt een enkeling een stempel op een bijeenkomst, en laten anderen zich helemaal niet horen. Het is van belang het verhaal van een diverse groep belanghebbenden te horen.
- Er is veel kennis en deskundigheid bij de inwoners aanwezig is. Veel mensen willen graag meedenken met ontwikkelingen in hun directe leefomgeving en willen ook best luisteren naar verschillende argumenten.
- Participatie kost veel tijd en inspanning. Van medewerkers én van inwoners. We moeten inwoners niet overvragen.
- Bewoners zijn soms gemotiveerd om te participeren vanuit weerstand tegen bepaalde plannen. Het kan moeilijk zijn om dat weg te nemen. Inwonersparticipatie kan uiteindelijk tot begrip leiden, maar daar moet veel in geïnvesteerd worden. Met tijdige participatie en een duidelijk plan kun je uiteindelijk samen tot iets moois komen. En het is goed om te bedenken dat de weerstand en gebrek aan vertrouwen die ontstaat bij gebrek aan participatieruimte vele malen meer energie en tijd vraagt dan het organiseren van participatie.
- Sommige participatievormen zijn meer geschikt dan andere om bepaalde doelen te bereiken. Zo kunnen werkzaamheden of plannen bij een bewonersavond beter uitgelegd worden dan dat kan in een brief. En een nadeel van een plenaire uitleg kan zijn dat bepaalde bezoekers de sfeer dan gaan bepalen terwijl anderen hun vragen niet meer durven te stellen.
- Betrek inwoners en bedrijven alleen als je oprecht belangstelling heb voor hun kennis, ervaring en ideeën. Zorg dat dit zowel ambtelijk als bestuurlijk het geval is. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Wees daarom zorgvuldig met participatie.
- Zorg voor tijdige en brede informatievoorziening vooraf (doelgroepgericht, eenvoudig taalgebruik) zodat de participatie zo goed mogelijk kan plaatsvinden.

De Participatiewijzer

In 2018 is de Participatiewijzer Brummen geïntroduceerd, een instrument dat was bedoeld om participatie binnen de gemeente verder te professionaliseren. Elf van de respondenten van de enquête geven aan hier wel eens gebruik van te hebben gemaakt, van wie zeven zeggen dat de Participatiewijzer hen heeft geholpen. De meest genoemde reden dat medewerkers de Participatiewijzer niet gebruikt hebben is dat ze er niet bekend mee waren.

Heb je wel eens gebruik gemaakt van de Participatiewijzer?

● Ja	11
● Nee	38

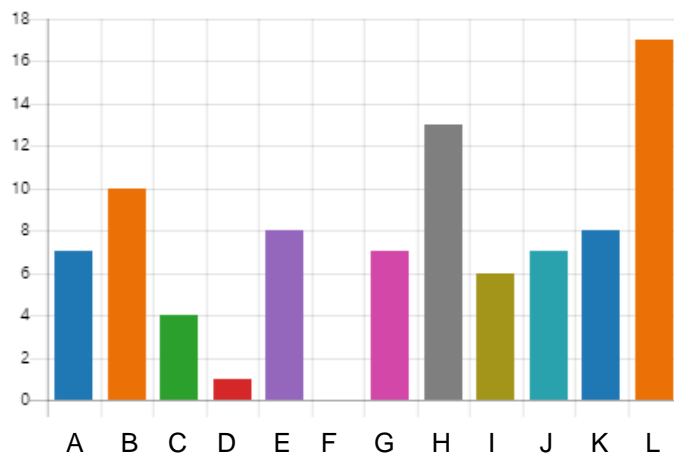

Knelpunten bij inwonerparticipatie

Bij de knelpunten die medewerkers ervaren gaat het veelal om onduidelijkheid over hoe te handelen. Wat wordt er precies van hen verwacht? Hoeveel invloed kun of moet je geven aan inwoners in een participatietraject? Welke participatievormen kun je inzetten? Maar ook tijdgebrek werd redelijk vaak genoemd. En er zijn ook medewerkers zijn die goed uit de voeten lijken te kunnen met participatie en die nergens tegenaan lopen.

De antwoorden in de categorie 'anders' lopen uiteen. Zo wijst iemand erop dat collega's soms overtuigd moeten worden van de noodzaak om ook daadwerkelijk iets te doen met de inbreng uit participatietrajecten. Een andere medewerker loopt er tegenaan dat het belangrijk, maar erg moeilijk is om een representatieve inbreng te krijgen, omdat een deel van de bewoners niet op uitnodigingen (via verschillende kanalen) reageert. Weer een ander ervaart het als probleem dat er geen duidelijk beleid is ten aanzien van wanneer wel en niet aan participatie gedaan moet worden.

Waar loop je tegenaan als je inwonerparticipatie moet organiseren? Of wat lijkt je lastig als je dat voor het eerst gaat doen? (meerdere antwoorden mogelijk)

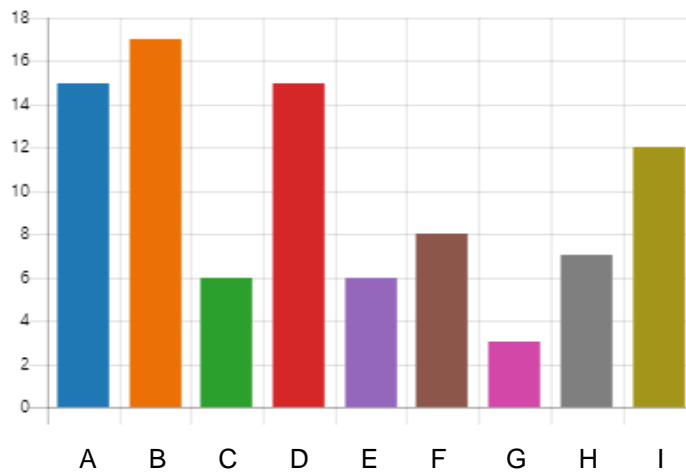

A Ik heb er niet voldoende expertise voor	7
B Ik heb er te weinig tijd voor	10
C Ik heb er te weinig middelen voor	4
D Ik kan er onvoldoende over sparren met collega's	1
E Het is me niet duidelijk wat er van me verwacht wordt	8
F Ik vind het vervelend en/of oninteressant om te doen	0
G Ik vind het niet (altijd) zinvol	7
H Ik weet niet goed hoeveel invloed ik moet of kan geven aan inwoners	13
I Ik weet niet goed welke participatievormen ik kan gebruiken	6
J Ik weet niet goed wat ik met de inbreng van bewoners moet doen	7
K Ik loop nergens tegenaan	8
L Andere	17

Ondersteunen bij het opzetten en uitvoeren van participatie

Gevraagd naar wat ze nodig hebben bij het organiseren van inwonerparticipatie, geven veel medewerkers aan dat ze praktische handvatten kunnen gebruiken, zoals een stappenplan voor het opzetten van een participatietraject. Of een beslisboom om te bepalen welke participatie passend is in een voorliggend project. Ook vaak genoemd werd de mogelijkheid om advies te kunnen vragen aan collega's met expertise op het gebied van participatie. Bij 'andere' hebben enkele medewerkers genoemd dat ze graag ondersteuning zouden krijgen bij de praktische organisatie van participatie.

Wat zou jou helpen bij het organiseren van inwonersparticipatie? (meerdere antwoorden mogelijk)

A Een stappenplan voor het opzetten van een participatietraject	15
B Een beslisboom om te bepalen welke vorm van participatie passend is	17
C Een kennisbijeenkomst van een dagdeel	6
D Collega' s met expertise die per project kunnen adviseren	15
E Extra uren voor inwonerparticipatie	6
F Extra budget voor inwonerparticipatie	8
G Als ik ertoe verplicht ben	3
H Ik heb niks nodig, inwonerparticipatie gaat me goed af	7
I Andere	12

Concluderend kunnen we stellen dat participatie in een deel van de organisatie al goed lijkt te gaan. Verschillende collega's vinden dat ze goed vorm en uitvoering kunnen geven aan participatie. Anderen geven aan behoefte te hebben aan bepaalde handvatten. Dat is bruikbare inbreng voor het op te stellen nieuwe participatiebeleid en een te ontwikkelen toolbox. En onderstreept het belang van een interne adviesfunctie op het vlak van participatie.